

А К Т

обстеження комісією насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки (ССР) по Ківерцівському надлісництву філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

"05" березня 2026 року

м. Ківерці Луцького району
Волинської області

Комісією в складі: головного спеціаліста відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства (далі - Північно-Західне міжрегіональне УЛМГ) Івана МОРОЧЕНЦЯ, головного спеціаліста відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального УЛМГ Яни ЛИМАР, головного спеціаліста відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального УЛМГ Антона СТЕЛЬМАХА, голови Ківерцівської МТГ Олександра КОВАЛЬЧУКА, голови Колківської ОТГ Олександра ПАЛІНКЕВИЧА, голови Доросинівської ОТГ Миколи КАСЯНЧУКА, провідного інженера-лісопатолога сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Андрія КАМЕНЧУКА, провідного інженера-лісопатолога сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Василя ОРЛА, інженера-лісопатолога 1 категорії сектору нагляду, обліку і прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Олексія РАДЕВИЧА, (відповідно до листа філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" від 27 лютого 2026 року за № 2577/34.4.1 - 2026) начальника Ківерцівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олега ОЛЕКСІЄВЦЯ, інженера з охорони і захисту лісів, відділу охорони та захисту лісів філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Анастасії КАЛЩУК, лісничого Рожищенського лісництва Віталія КСЕНЮКА, лісничого Ківерцівського лісництва Сергія САВОНІКА, лісничого Колківського лісництва Віталія МИРОНЮКА створеною відповідно до п.30 Санітарних правил в лісах України затверджених Постановою КМУ від 27 липня 1995 року, № 555 (далі - Правила) в період з 03.03.2026 року по 05.03.2026 року проведено лісопатологічне обстеження в лісових насадженнях, які втратили біологічну стійкість і потребують проведення суцільної санітарної рубки (ССР), і знаходяться в постійному користуванні філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

Обстеженням в натурі встановлено: ділянки лісу характеризуються незадовільним санітарним станом – всиханням сильної інтенсивності. Причиною погіршення санітарного стану є пошкодження ділянок лісу стовбуровими шкідниками та лісовою пожежею в сильному ступені.

При складанні акта використовувалися матеріали базового лісовпорядкування 2012 року по ДП "Ківерцівське лісове господарство" представлених для лісопатологічного обстеження станом на 01.01.2013 року по Ківерцівському та Рожищенському (Стохідському) лісництвах та матеріали базового лісовпорядкування 2022 року по Філії "Колківське лісове господарство" ДП "Ліси України", представлених для лісопатологічного обстеження станом на 01.01.2023 року по Колківському лісництву.

У таблиці 1 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження стовбуровими шкідниками.

Таблиця 1

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування								категорія лісів	Причина втрати біологічної стійкості та загибелі насадження	Метод лісовідновлення
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м ³ на 1 гектар				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Ківерцівське	4	9	1.2	(1)	0.2	10СЗ+ДЗ	90	0.70	1	28	48	440	2	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	л/к	
Ківерцівське	76	21	1	(1)	0.7	10СЗ	85	0.70	1	25	38	380	2	соснові лубоїди, короїд вершинний, златки	л/к	
Ківерцівське	107	7	7.2	(3)	0.4	9СЗ1ДЗ	65	0.90	1А	25	38	470	2	соснові лубоїди, златки	л/к	
Разом ССР					1.3											
Рожищенське (Стохідське)	31	11	4.8	(3)	1.0	7ЯЛЕ2БП1ВЛЧ	40	0.80	1Б	20	26	300	4	короїд-типограф, златки, стовбурові гнилі	л/к	
Разом ССР					1.0											
ВСЬОГО ССР					2.3											

Причиною розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (далі СЗ) (*Pinus sylvestris*) є діяльність стовбурових шкідників у видовому складі яких провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*) та короїд стенограф (*Ips sexdentatus*). В нижній частині зони тонкої кори стовбурів дерев та у верхній частині зони товстої кори, де відбувається її відшарування, наявні звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах в верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*). Ознаки пошкодження комплексом златок виявлені в районі перехідної кори в помірній кількості у вигляді звивистих, мілких і плескуватих ходів, які зачіпають заболонь. Значна частина дерев (V та VI категорій стану) відпрацьовані комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев. Під деревами сліди життєдіяльності лубоїдів у вигляді "стрижених" пагонів від 3 шт. до 10 шт. на м². Насадження сосни звичайної (СЗ) характеризуються сильним ступенем пошкодження куртинного та суцільного характеру, в наявності також сухостійні дерева, зі зламаними кронами, в переважній більшості поодинокого розміщення, які відпрацьовані комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев.

В насадженнях ялини європейської (далі ЯЛЕ) (*Picea abies*) переважаючою причиною деградації та розладнання деревостанів є короїд типограф (*Ips typographus*). Насадження ЯЛЕ характеризуються сильним ступенем пошкодження (до 100% дерев відносяться до IV - VI категорій стану). Сухостійні дерева куртинного розміщення (до 0.10 га) та суцільного (більше 0.10 га). Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів шкідників-ксилофагів характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів. Деревя ялини V - VI категорій стану відпрацьовані стовбуровими шкідниками, а IV, та частково III - заселені ними, про що свідчать смоляні потьоки на стовбурах дерев.

У таблиці 2 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження лісовою пожежею.

Таблиця 2

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування								категорія лісів	Причина втрати біологічної стійкості та загибелі насадження	Метод лісовідновлення
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метри	середній діаметр, сантиметрів	ягас деревостану, м ³ на 1 гектар				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Колківське	1	57	9.6	(1)	1.0	8С32БП	15	0.65	1	6	8	45	3	пожежа, синя соснова златка, лубоїди, короїди, вусачі	л/к	
Разом ССР					1.0											
Всього ССР					1.0											

Причиною погіршення санітарного стану насадження наведеного в таблиці є пошкодження лісовою пожежею минулих років сильного ступеню. Ділянка не зареєстрована в журналі обліку лісових пожеж, акт відсутній.

Насадження характеризується суцільним всиханням дерев внаслідок пошкодження лісовою пожежею сильного ступеню. Характер розподілу сухостійних та всихаючих дерев суцільний. Висота нагарів на стовбурах більше 1,5 м, обпал кореневої шийки (з відмиранням камбію) більше 3/4 периметра. На більшій частині дерев сосни хвоя відсутня, на поодиноких сильно ослаблених пожежею стала жовто-зеленою або вже рудою. Деревя СЗ відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників, переважаючим видом яких є синя соснова златка, додатково личинками соснових вусачів, короїда стенографа в сильному ступені. Відбувається відшарування кори на стовбурах. Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів шкідників-ксилофагів характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів. Деревя інших лісотвірних порід (БП, ОС) відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників, або заселені ними. На деревах листяних порід в межах обгорілих ділянок стовбурів наявні плоді тіла дереворуйнівних грибів. В подальшому в насадженнях пошкоджених лісовою пожежею є висока ймовірність відпаду та утворення захаращеності.

Другорядні листяні породи дерев, які є в складі насаджень, а також ті які зустрічаються поодинокі, вражені трутовиками, які викликають стовбурові гнилі осики (ОС), берези повислої (БП) та вільхи чорної (ВЛЧ): дерева берези повислої пошкоджені трутовиком справжнім (*Fomes fomentarius*) та бактеріальною водянюкою, дерева осики трутовиком несправжнім (*Phellinus tremulae*), дерева вільхи чорної (ВЛЧ) трутовиком променевим (*Inonotus radiatus*) та вільховою златкою (*Dicercia alni*). Поодинокі зустрічаються сухостійні дерева дуба звичайного пошкоджені стовбуровими та кореневими гнилями з наявними плодовими тілами трутовика дубового несправжнього, також сухостійні дерева породи береза відпрацьовані стовбуровими шкідниками а саме – заболонником березовим, що призводить в свою чергу до поширення бактеріальної водянки берези, яка призводить до швидкої втрати технічної якості деревини. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 2/3 до 3/4.

Висновки:

Обстежені ділянки лісу є небезпечними осередками розвитку та розповсюдження стовбурових шкідників та пошкоджені лісовою пожежою і відносяться до III класу біологічної стійкості. В насадженнях неодноразово проводилися ВСП, але процес подальшого всихання та деградації деревостанів це не зупинило. Деревостану III – VI категорії становлять до 100%, а проведення ВСП призведе до зниження повнот життєздатних деревостанів нижче 0,3. Дані ділянки лісу є осередками розвитку і розповсюдження стовбурових шкідників та стовбурових гнилей, втратили свої захисні функції та згідно п. 27 Санітарних правил в лісах України потребують проведення суцільної санітарної рубки (ССР) на загальній площі 3,3 га в 2026 році з подальшим залісненням згідно лісорослинних умов методом створення лісових культур.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка лісосік, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів дерев проводились силами лісової охорони філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України". На момент обстеження всі роботи по відведенню лісосік до рубки проведені, ділянки відмежовані та остовповані в натурі.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Керівництву філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" вийти з клопотанням перед Північно-Західним МУЛМГ про надання пропозицій щодо проведення ССР у вищезазначених ділянках на загальній площі 3,3 га.
2. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України .
3. Зруби заліснити в 2026 році згідно лісорослинних умов методом створення лісових культур на загальній площі 3,3 га.
4. З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним знищенням (подрібненням) порубкових залишків.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й-Північно-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 2-й-філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 3-й-філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";
- 4-й-Ківерцівському надлісництву філії "Поліський лісовий офіс" "ДП "Ліси України".

ПІДПИСИ:

	_____	Іван МОРОЧЕНЕЦЬ
	_____	Яна ЛИМАР
	_____	Антон СТЕЛЬМАХ
	_____	Олександр КОВАЛЬЧУК
	_____	Олександр ПАЛІНКЕВИЧ
	_____	Микола КАСЯНЧУК
	_____	Андрій КАМЕНЧУК
	_____	Василь ОРЕЛ
	_____	Олексій РАДЕВИЧ
	_____	Олег ОЛЕКСІВЕЦЬ
	_____	Анастасія КАЛІЩУК
	_____	Сергій САВОНІК
	_____	Віталій КСЕНЮК
	_____	Віталій МИРОНЮК